

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๘๒๔/๒๕๖๑

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบ
ความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย และการเปิดเผยผลการรับฟัง
ความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย
ที่เกี่ยวกับระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระยะเวลาในการ
ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ และการกำหนดโทษอาญา เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดย
ละเอียดรอบคอบ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์
การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วเพื่อพัฒนากฎหมาย
ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๗๗ ประกอบกับ
มาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ
ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“กฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ
และประมวลกฎหมาย

“กฎ” หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
บรรดาที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ
หรือกระทบต่อสถานะของบุคคล

“การจัดทำร่างกฎหมาย” หมายความว่า การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมาย
เพื่อให้มีกฎหมายขึ้นใหม่ ยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

“การวิเคราะห์ผลกระทบ” หมายความว่า การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากกฎหมาย

“การประเมินผลสัมฤทธิ์” หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจาก
การบังคับใช้กฎหมายและกฎว่าได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด
คุ้มค่างบประมาณที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม
แก่ประชาชนหรือไม่ เพียงใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ

“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย กฎหมาย หรือกฎ อันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ประกอบการ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(๒) กลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีวัตถุประสงค์กระทำการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลหรือชุมชนดังกล่าว

(๓) หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องหรือที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

“องค์กรที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า สมาคมหรือมูลนิธิจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สภาหรือนิติบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เฉพาะที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

“ระบบกลาง” หมายความว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน

“คณะกรรมการกฤษฎีกา” หมายความว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเฉพาะกรณีที่เป็น และพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน รวมทั้งพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่การจัดทำร่างกฎหมายที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๖ ในการที่ศาลยุติธรรมจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษอาญา บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลอันสมควรและศาลเห็นด้วยกับคำโต้แย้งนั้น ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และยังไม่มีความวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อประธานศาลฎีกาเพื่อเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ศาลจะไม่ลงโทษหรือจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่การพิจารณาของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของประธานศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เป็นอำนาจของหัวหน้าสำนักตุลาการทหารหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีใดที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้ศาลปกครองส่งความเห็นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด หรือระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะเสนอแนะหรือให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง การกำหนดแนวทาง หรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งจะให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะกำหนดแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามก็ได้

เมื่อมีเหตุอันสมควรคณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมก็ได้

มาตรา ๘ การจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหากได้ดำเนินการตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว แม้จะไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ไม่ทำให้การจัดทำร่างกฎหมายนั้นเสียไป

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐดำเนินการใด โดยไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ จะเสนอแนะแนวทางการดำเนินการในเรื่องนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติตามแล้ว ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายหรือการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้เป็นการเฉพาะ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังกล่าวตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปไว้เป็นการเฉพาะ ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๑๑ ให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) รับผิดชอบในการจัดให้มี บำรุงรักษาและพัฒนาระบบกลาง ตามที่สำนักงานร้องขอ เพื่อใช้ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) รับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์

(๒) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ

และร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้งร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

(๓) รับจัดแจ้งผู้เกี่ยวข้องซึ่งสมควรรับฟังความคิดเห็นตาม (๑)

(๔) ประกาศรายชื่อกฎหมายและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินสัมฤทธิ์ และเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น

(๕) รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและกฎเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการตามหมวด ๕ และหมวด ๖

(๖) เป็นช่องทางในการรับข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนว่าสมควรปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใด

(๗) การดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด

การจัดให้มีระบบกลางตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวก แต่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็น

ให้สำนักงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการระบบกลางดังกล่าว

ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการนำข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบ รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์เข้าสู่ระบบกลาง และเผยแพร่ผลการดำเนินการดังกล่าวไว้ในระบบกลางด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบที่สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานร่วมกันกำหนด

หมวด ๒
การตรวจสอบความจำเป็น การรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบ

มาตรา ๑๒ เมื่อมีกรณีจำเป็นต้องเสนอให้มีการตรากฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐ แสดงเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมาย และต้องวิเคราะห์โดยมีข้อมูลและเอกสารหลักฐาน ประกอบชัดเจนว่าไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น คำนึงถึงภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐ และประชาชน รวมทั้งไม่สามารถใช้มาตรการหรือวิธีการอื่นใดนอกจากการตราเป็นกฎหมาย

มาตรา ๑๓ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง และจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายวิธีดังต่อไปนี้ด้วยก็ได้

- (๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น
- (๒) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น
- (๓) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น
- (๔) การสำรวจความคิดเห็น
- (๕) วิธีการอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเหมาะสม

มาตรา ๑๔ ให้หน่วยงานของรัฐนำหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมาย ไปรับฟังความคิดเห็น โดยต้องประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการ รับฟังความคิดเห็น รวมทั้งข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (๑) สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำภารกิจในเรื่องนั้น รวมทั้งความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์
- (๒) คำอธิบายหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมายโดยใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
- (๓) บุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากกฎหมายไม่ว่าเป็นด้านการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

(๔) เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบที่อยู่หรือที่ติดต่อของผู้เกี่ยวข้อง ให้แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบถึงการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หรือจะแจ้งให้ทราบถึงการประกาศตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยการ แจ้งอาจกระทำผ่านระบบกลาง หรือหน่วยงานของรัฐจะแจ้งผู้เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรทราบ โดยตรงก็ได้

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการรับฟังความคิดเห็น ให้สำนักงานรับจดทะเบียน ผู้เกี่ยวข้องผ่านระบบกลาง โดยสำนักงานอาจเพิ่มเติมรายชื่อผู้เกี่ยวข้องซึ่งสมควรรับฟังความคิดเห็น หรือเพิ่มเติมรายชื่อผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐตามวรรคสองไว้ในระบบกลางด้วยก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติหรือบังคับการตามกฎหมายใด หรือหน่วยงานของรัฐที่จะเสนอร่างกฎหมาย รวบรวมผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมายนั้นพร้อมด้วย ที่อยู่ติดต่อได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และแจ้งให้สำนักงานทราบ

การรับจดแจ้งและการแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามแนวทาง ที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๖ เมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟัง ความคิดเห็นไปประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำร่างกฎหมาย และให้สรุปผลการรับฟัง ความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อยต้องระบุประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น และสรุปความเห็นในแต่ละประเด็น ของฝ่ายต่าง ๆ ให้ครบถ้วน รวมทั้งการปรับปรุงหรือไม่ปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของ ร่างกฎหมายตามความเห็นดังกล่าวพร้อมเหตุผล

มาตรา ๑๗ ในการวิเคราะห์ผลกระทบ หน่วยงานของรัฐต้องกระทำอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ โดยให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาและจัดทำเป็นรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบ

รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายสำหรับการดำเนินการตามภารกิจนั้น
- (๒) ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น
- (๓) สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด
- (๔) ภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน อันเนื่องมาจากการมีกฎหมายนั้น
- (๕) ผลกระทบต่องบประมาณ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ
- (๖) เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๗) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และจำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ อุปกรณ์ และงบประมาณ ที่ต้องใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย
- (๘) การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ถ้ามี

มาตรา ๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๖ และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามมาตรา ๑๗ ผ่านระบบกลาง และจะใช้วิธีการอื่นใดด้วยก็ได้

มาตรา ๑๙ การจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัย ของประเทศ ร่างกฎหมายที่มีได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้น โดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทาง เศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่างกฎหมายอื่นที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นว่า จำเป็นแล้ว ให้ถือว่าได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นโดยชอบตามหมวดนี้แล้ว และเพื่อประโยชน์ แห่งการนี้ หน่วยงานของรัฐจะไม่เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นหรือรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบดังกล่าว หรือจะเปิดเผยตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๐ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบ การพิจารณาร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภากำหนด

หมวด ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย

มาตรา ๒๑ หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

(๒) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับแผนการปฏิรูปประเทศ

(๓) สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้อง กับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการ กระทบประชาชน

(๕) ไม่ใช่ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติ หรือประชาชน หรือมีกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีระบบอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณายื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึง หลักการและสาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ

(๖) ไม่ใช่ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนด หลักเกณฑ์ หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่นำระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจน ด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย

(๗) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีดุลพินิจ ให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

(๘) การกำหนดโทษอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(ก) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(ข) เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

(๙) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๒ การจัดทำร่างกฎหมายใดที่จะกำหนดให้มีโทษอาญา โทษทางปกครอง หรือสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายอื่นแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีบทบัญญัติที่กำหนดให้การขออนุญาตหรืออนุญาตหรือการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่จะกำหนดไว้ในกฎซึ่งจะออกในภายหลัง ในร่างกฎหมายนั้นต้องมีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลจนกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย หรือจนกว่าจะมีการออกกฎดังกล่าวแล้ว

กฎหมายใดที่กำหนดให้ต้องมีการออกกฎเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้ หรือรัฐต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎดังกล่าวหรือยังมิได้ดำเนินการนั้นภายในสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันสิ้นผลบังคับ ระยะเวลาสองปีดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจะมีมติขยายออกไปอีกก็ได้แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว

ในกรณีที่กฎหมายใดบัญญัติให้มีผลใช้บังคับภายหลังจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นระยะเวลาตั้งแต่เก้าสิบวันขึ้นไป ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายนั้นจัดทำร่างกฎทั้งปวงให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และในกรณีที่ต้องเสนอกฎต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอคณะรัฐมนตรีก่อนวันที่กฎหมายนั้นจะมีผลใช้บังคับ ในกรณีเช่นนั้นให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติหลักการได้แม้ว่ากฎหมายนั้นยังไม่มีผลใช้บังคับก็ตาม

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ร่างกฎหมายกำหนดให้ออกกฎเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎดังกล่าวต้องกำหนดให้การใช้ดุลพินิจเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญรับรอง
- (๒) สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- (๓) สอดคล้องและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- (๔) ต้องยึดหลักความพอสมควรแก่เหตุ และหลักความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับกับสิทธิและเสรีภาพและประโยชน์ที่บุคคลต้องเสียไป
- (๕) ต้องยึดหลักความเสมอภาคและต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล

มาตรา ๒๔ เพื่อให้การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๓ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

แนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับในทางที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลจนกว่าจะมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

หมวด ๔

การตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ

มาตรา ๒๕ ในการเสนอร่างกฎหมายหรือหลักการของร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี
ให้หน่วยงานของรัฐเสนอเอกสารดังต่อไปนี้ต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- (๑) ร่างกฎหมายหรือหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่จะจัดทำขึ้น
- (๒) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
- (๓) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ตรวจสอบเอกสารตามมาตรา ๒๕
และเห็นว่าหน่วยงานของรัฐยังมิได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามหมวด ๒ ให้ส่งเรื่องคืนหน่วยงานของรัฐ
เจ้าของเรื่องเพื่อดำเนินการให้ครบถ้วน ในกรณีที่เห็นว่าดำเนินการครบถ้วนแล้ว ให้เสนอ
คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

มาตรา ๒๗ ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา
หรือสำนักงาน ให้นำเอกสารตามมาตรา ๒๕ มาประกอบการพิจารณา และให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย โดยในกรณีที่เห็นว่า
ไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำร่างกฎหมายฉบับใด ให้สำนักงานส่งเรื่องพร้อมความเห็นหรือข้อเสนอแนะ
ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้ทบทวนหรือพิจารณา
ตามที่เห็นสมควรต่อไป

(๒) ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้ดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์
ตามมาตรา ๕ และที่กำหนดไว้ในหมวด ๓

(๓) ในกรณีที่เห็นสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบ
เพิ่มเติม สำนักงานจะดำเนินการดังกล่าวเองหรือจะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
เป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา ๒๘ ในการเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา ให้คณะรัฐมนตรีจัดส่งเอกสาร
ตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๓) และเอกสารตามมาตรา ๒๗ (๓) เพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐสภาด้วย

หมวด ๕

การประเมินผลสัมฤทธิ์

มาตรา ๒๙ ในหมวดนี้ กฎหมายให้หมายความรวมถึงพระราชกำหนดด้วย

มาตรา ๓๐ บทบัญญัติในหมวดนี้ไม่ใช่บังคับแก่กฎหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) กฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่งและระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว

(๒) กฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง และได้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นแล้ว เช่น กฎหมายให้ใช้ประมวลกฎหมาย กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กฎหมายโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน กฎหมายจัดตั้งศาล กฎหมายจัดตั้งจังหวัด กฎหมายเกี่ยวกับการออกเหรียญ ธนบัตร หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กฎหมายกำหนดยศ กฎหมายกำหนดวิทยฐานะ

(๓) กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือจัดตั้งหรือการจัดองค์การของหน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎหมายที่กำหนดลักษณะของเครื่องแสดงวิทยฐานะ เครื่องหมาย หรือเครื่องแบบ เช่น กฎหมายกำหนดครุฑวิทยฐานะ กฎหมายกำหนดเครื่องหมายราชการ กฎหมายกำหนดเครื่องแบบ

(๕) ประมวลกฎหมาย

(๖) กฎหมายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์และหลักการตามมาตรา ๕ วรคหนึ่งและวรรคสี่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

มาตรา ๓๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ให้ดำเนินการประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายนั้นในคราวเดียวกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) การมีกฎหมายเพียงพอเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

(๒) การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๓) การลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย

(๔) การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

(๕) การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎใดเห็นว่ากฎนั้นก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนหรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิหรือกระทบต่อสถานะของบุคคลอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เฉพาะกฎนั้นเป็นการเฉพาะ

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายพบว่า มีกฎตามวรรคสอง จะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎนั้นเป็นการเฉพาะภายในเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๓๒ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการตามหมวด ๑ และหมวด ๓ รวมทั้งต้องคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เทียบกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการตามกฎหมาย

(๒) สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษอาญาตามกฎหมาย

- (๓) ความสอดคล้องหรือการอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ
- (๔) เรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๓ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายฉบับใดเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนั้น ในกรณีมีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมายฉบับใดหลายหน่วย ให้ผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนั้น

ในกรณีกฎหมายใดมีผู้รักษาการตามกฎหมายร่วมกันหลายคน การกำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะรับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้กระทำโดยการปรึกษาร่วมกัน

ในกรณีกฎหมายใดไม่มีผู้รักษาการตามกฎหมาย ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓

ผู้รักษาการตามกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับและติดตามการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๓๔ ให้ผู้รักษาการตามกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อกฎหมายและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓ ไว้ในระบบกลางภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ให้กระทำอย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ หรือในรอบระยะเวลาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือจากประชาชนและหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ เห็นว่าข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะนั้นมีเหตุผลอันสมควร

(๒) ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

(๓) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชกำหนดใดที่ตราขึ้นภายหลังพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นครั้งแรก ให้กระทำภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับ ส่วนครั้งต่อ ๆ ไป ให้กระทำตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๖ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ ให้หน่วยงานของรัฐกระทำตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในระบบกลาง

เมื่อปรากฏจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ว่า กฎหมายใดมีได้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้น หรือไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐหรือประชาชน หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้นโดยทันที

หมวด ๖
การเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมายจัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลดังต่อไปนี้ไว้ในระบบกลาง

- (๑) ตัวบทกฎหมายและกฎที่อยู่ในความรับผิดชอบที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน
- (๒) คำแปลของกฎหมายเป็นภาษากลางอาเซียน
- (๓) คำอธิบายโดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมายในลักษณะที่ประชาชน

จะสามารถเข้าใจได้

กฎตาม (๑) ให้หมายความรวมถึงระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือเวียน หนังสือสั่งการ แนวปฏิบัติ หรือหนังสืออื่นที่มีผลในการทำงานหรือที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายนั้นด้วย

กฎหมายใดไม่มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบโดยตรง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานที่จะเป็นผู้จัดทำตามวรรคหนึ่ง

การดำเนินการตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบ ที่สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานร่วมกันกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๘ ให้พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อแนวทางเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหมวด ๕ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใด ต้องกระทำผ่านระบบกลาง ถ้าการจัดทำระบบกลางยังไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าการดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐเป็นการดำเนินการผ่านระบบกลางตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๔๐ ในวาระเริ่มแรก

(๑) ระยะเวลาสองปีตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๒) ระยะเวลาเก้าสิบวันตามมาตรา ๓๔ สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๔๑ บรรดา กฎ ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบการกำหนด แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบหรือแนวทางการดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย และการเสนอร่างกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย มีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งครอบคลุมการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ที่มีได้อยู่ในฝ่ายบริหารด้วย จึงเห็นสมควรจัดทำร่างพระราชบัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมาย ได้แก่ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็น ของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการตรวจสอบเนื้อหา ของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และหลักเกณฑ์ การกำหนดโทษอาญา หลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติ ของกฎหมาย ทั้งนี้ ตามนัยบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้จัดทำ ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการกำหนด (๑) หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย ได้แก่ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้น ต่อประชาชน และการตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ ในกฎหมาย และหลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญา (๒) หลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และ (๓) การเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติจำนวน ๔๑ มาตรา โดยแบ่งเป็น ๖ หมวด
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ กำหนดบทนิยามเพื่อกำหนดขอบเขตหรือความหมายของคำสำคัญที่จะใช้
ในร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓) เช่น

(๑) กำหนดให้ “กฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และประมวลกฎหมาย เพื่อกำหนดประเภทของกฎหมายที่ต้อง
ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดให้ “กฎ” มีความหมายแคบกว่ากฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง โดยมุ่งใช้บังคับเฉพาะบรรดากฎที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชนหรือการไม่ปฏิบัติ
ตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิหรือกระทบต่อสถานะของบุคคลเท่านั้น

(๓) กำหนดความหมายของ “หน่วยงานของรัฐ” ซึ่งจะมีหน้าที่ดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้หมายความถึงหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ
องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ
หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ

(๔) กำหนดลักษณะของ “ผู้เกี่ยวข้อง” ซึ่งหน่วยงานของรัฐอาจรับฟัง
ความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
โดยหมายถึงผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย
กฎหมาย หรือกฎ อันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๑) ผู้ประกอบการ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจมีสิทธิหรือหน้าที่
หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๒) กลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ
รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีวัตถุประสงค์กระทำการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลหรือชุมชนดังกล่าว

๓) หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องหรือที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่
ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

๔.๒ หมวด ๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๕ ถึงร่างมาตรา ๑๑)

(๑) กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค.
ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๕)

(๒) กำหนดกลไกเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ที่มีโทษอาญาซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการที่ว่าจะต้องมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิก
หรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรค
ต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน รวมทั้ง
การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในกรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่ามิบบัญญัติในลักษณะดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖)

(๓) กำหนดบทบัญญัติเพื่อรับรองกรณีการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงาน
ของรัฐที่หากได้ดำเนินการตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว แม้จะ
ไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ทำให้การจัดทำร่างกฎหมายนั้นเสียไป (ร่างมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง)

(๔) กำหนดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน (ระบบกลาง) เพื่อใช้ในการดำเนินการ เช่น การรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้งการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและกฎเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งนี้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จะรับผิดชอบในการจัดให้มี บำรุงรักษา และพัฒนาระบบ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะรับผิดชอบในการบริหารจัดการระบบ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะนำข้อมูลที่จำเป็นเผยแพร่ลงในระบบกลางดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๑)

๔.๓ หมวด ๒ การตรวจสอบความจำเป็น การรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบ (ร่างมาตรา ๑๒ ถึงร่างมาตรา ๒๐)

(๑) การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอให้มีการตรากฎหมายต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมาย โดยมีข้อมูลและเอกสารหลักฐานประกอบที่ชัดเจน (ร่างมาตรา ๑๒)

(๒) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๑๓ ถึงร่างมาตรา ๑๙)

- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอให้มีการตรากฎหมายมีหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

- การรับฟังความคิดเห็น ให้นำหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็น โดยหน่วยงานของรัฐต้องประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นอย่างเพียงพอ

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วน

- การรับฟังความคิดเห็นให้กระทำผ่านระบบกลาง และจะใช้วิธีการอื่นที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเหมาะสมด้วยก็ได้

- กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นไปประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำร่างกฎหมาย และให้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมร่างกฎหมาย โดยให้เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นให้ประชาชนทราบด้วย

- กำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายบางลักษณะ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎหมายที่มีได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่างกฎหมายอื่นที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นว่าจำเป็นก็ได้ และหน่วยงานของรัฐจะไม่เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ หรือจะเปิดเผยตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๓) การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอให้มีการตรากฎหมายดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาด้วย แล้วจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมร่างกฎหมาย ในการนี้ ให้เปิดเผยรายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ ตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๑๗ ถึงร่างมาตรา ๑๘)

(๔) การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการพิจารณา ร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภากำหนด (ร่างมาตรา ๒๐)

๔.๔ หมวด ๓ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๑ ถึงร่างมาตรา ๒๔)

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ด้านเนื้อหาของร่างกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้พิจารณาตรวจสอบในการจัดทำร่างกฎหมาย เช่น กรณีที่จะมีการนำระบบอนุญาตหรือระบบคณะกรรมการมาใช้ในกฎหมาย หรือกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ในร่างกฎหมาย หรือการนำโทษอาญามาใช้ในกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๑)

(๒) กำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายใดที่จะกำหนดให้มีโทษอาญา โทษทางปกครอง หรือสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายอื่นแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีบทบัญญัติที่กำหนดให้การขออนุญาตหรืออนุญาตหรือการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขที่จะกำหนดไว้ในกฎซึ่งจะออกในภายหลัง ในร่างกฎหมายนั้นต้องมีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลจนกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายหรือจนกว่าจะมีการออกกฎดังกล่าวแล้ว (ร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง)

(๓) กำหนดให้ในกรณีที่กฎหมายใดต้องมีการออกกฎเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้ หรือรัฐต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎดังกล่าวหรือยังมิได้ดำเนินการนั้นภายในสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันสิ้นผลบังคับ ทั้งนี้ ระยะเวลาสองปีดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจะมีมติขยายออกไปอีกก็ได้แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๒ วรรคสอง)

(๔) ในกรณีที่กฎหมายใดบัญญัติให้มีผลใช้บังคับภายหลังจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นระยะเวลาตั้งแต่เก้าสิบวันขึ้นไป ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมายนั้นจัดทำร่างกฎทั้งปวงให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และในกรณีที่ต้องเสนอกฎต่อคณะรัฐมนตรี ให้เสนอคณะรัฐมนตรีก่อนวันที่กฎหมายนั้นจะมีผลใช้บังคับ ในกรณีเช่นนั้นให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติหลักการได้แม้ว่ากฎหมายนั้นยังไม่มีผลใช้บังคับก็ตาม (ร่างมาตรา ๒๒ วรรคสาม)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการออกกฎ สำหรับกรณีที่ร่างกฎหมายกำหนดให้ออกกฎเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ร่างมาตรา ๒๓)

(๖) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (ร่างมาตรา ๒๔)

๔.๕ หมวด ๔ การตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ (ร่างมาตรา ๒๕ ถึงร่างมาตรา ๒๘)

กำหนดเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องเสนอเพื่อประกอบการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี และการเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา รวมทั้งกำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๔.๖ หมวด ๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๙ ถึงร่างมาตรา ๓๖)

(๑) กำหนดประเภทของกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และกฎหมายที่ไม่ต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๙ และร่างมาตรา ๓๐)

(๒) กำหนดเป้าหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หลักเกณฑ์วิธีการในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการกำกับติดตามการดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๑ ถึงร่างมาตรา ๓๔)

(๓) กำหนดรอบระยะเวลาหรือเหตุอันใดที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓๕)

(๔) กำหนดให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓๖)

๔.๗ หมวด ๖ การเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓๗) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลดังต่อไปนี้ไว้ในระบบกลาง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง

(๑) ตัวบทกฎหมายและกฎที่อยู่ในความรับผิดชอบที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

(๒) คำแปลของกฎหมายเป็นภาษากลางอาเซียน

(๓) คำอธิบายโดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมายในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจได้

๔.๘ กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ติดตามและพัฒนาการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการเสนอแนะหรือให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง การกำหนดแนวทางหรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง)

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตาม (ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง และร่างมาตรา ๓๖)

(๓) ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และร่างมาตรา ๘ วรรคสอง)

๔.๙ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดให้พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อแนวทางเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหมวด ๕ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นอันยกเลิก (ร่างมาตรา ๓๘)

(๒) ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดต้องกระทำผ่านระบบกลาง ถ้าการจัดทำระบบกลางยังไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าการดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐเป็นการดำเนินการผ่านระบบกลางตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว (ร่างมาตรา ๓๙)

(๓) กำหนดระยะเวลาการดำเนินการตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๓๔ ในวาระเริ่มแรก สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔๐)

(๔) กำหนดให้บรรดากฎ ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔๑)

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินการมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญเกิดความชัดเจน เพื่อนำไปสู่การมีกฎหมายที่มีคุณภาพและมีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็น มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

(๑) การมีกฎหมายมากเกินไปจนความจำเป็น กฎหมายล้าสมัยไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่มีการใช้บังคับจริง หรือสร้างภาระให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็น

(๒) กฎหมายที่ตราขึ้นไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน หรือเกิดข้อโต้แย้งหรือการยอมรับของผู้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายจนไม่อาจบังคับใช้กฎหมายได้ เนื่องจากในกระบวนการตรากฎหมายมิได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

(๓) กฎหมายที่ตราขึ้นไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐหรือประชาชน เนื่องจากมิได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ

(๔) ประชาชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายของหน่วยงานของรัฐ และไม่อาจเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เพื่อให้กระบวนการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายอย่างเป็นระบบ ตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่ปรากฏในมาตรา ๗๗ และแนวทางการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

หากไม่มีการดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่ปรากฏในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ปัญหาของประเทศที่เกี่ยวกับภาวะการมีกฎหมายมากเกินไป มีการออกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร กฎหมายมีความล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม จะยังคงไม่ได้รับการแก้ไขซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพมากเกินไปจนความจำเป็น รวมทั้งจะเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพอยู่ต่อไป

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

มีทางเลือกเดียวคือการตราเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อให้การกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายครอบคลุมการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีได้อยู่ในฝ่ายบริหารซึ่งไม่อาจกระทำได้โดยการกำหนดให้อยู่ในรูปแบบของมติคณะรัฐมนตรี ประกอบกับตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการจัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) การกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชนที่ชัดเจน และหน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติได้ รวมทั้งการกำหนดข้อยกเว้นการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวในเรื่องที่ไม่สามารถดำเนินการได้ หรือการดำเนินการอาจไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องเสียไป

(๒) เพิ่มช่องทางและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

(๓) จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน (ระบบกลาง) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นช่องทางในการดำเนินการ รวมทั้งเผยแพร่ผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณ และเป็นระบบกลางที่ประชาชนจะสามารถทราบผลการดำเนินการ รวมทั้งเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายได้โดยสะดวก

(๔) กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายทำหน้าที่ในการติดตาม มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา หรือให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

(๑) การมีหลักเกณฑ์และแนวทางเกี่ยวกับการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่ชัดเจน จะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลให้มีการกลั่นกรองการเสนอกฎหมายให้เป็นไปเท่าที่จำเป็น มีการพัฒนาให้กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นกฎหมายที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

(๒) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลให้หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลหรือความคิดเห็นที่รอบด้าน ซึ่งมาจากบุคคลทุกภาคส่วน ทำให้การจัดทำร่างกฎหมายเป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น

(๓) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายจะทำให้หน่วยงานของรัฐ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา มีข้อมูลเกี่ยวกับภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน อันเนื่องมาจากการมีกฎหมายนั้น ผลกระทบต่อ

งบประมาณ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าสมควรมีกฎหมายฉบับนั้นหรือไม่ หรือใช้ประกอบการพิจารณา ร่างกฎหมายในทุกชั้นตอน

(๔) การมีระบบกลางจะช่วยให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายได้โดยสะดวก

(๕) การประเมินผลสัมฤทธิ์จะทำให้หน่วยงานของรัฐประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎ โดยหากกฎหมายใดมิได้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการตรา กฎหมายนั้น หรือไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐหรือประชาชน หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้น

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคือ

(๑) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน

(๒) กฎหมายมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น โดยหน่วยงานของรัฐมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย และก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

(๓) ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐนำข้อมูลที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๔) มีระบบกลางเป็นฐานข้อมูลกฎหมายที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นระบบที่ประชาชนสามารถติดตามและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายได้โดยสะดวก

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

(๑) หน่วยงานของรัฐวิเคราะห์ความจำเป็นในการมีกฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายได้ถูกต้องครบถ้วน โดยมีข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และมีการนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายทุกชั้นตอน

(๒) หน่วยงานของรัฐมีการเสนอปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย ตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(๓) หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมายอย่างจริงจังและมีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย หรือแนวทางในการดำเนินการกิจ

(๔) ระบบกลางดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทย มีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ไม่มี

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องจากการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นภารกิจของรัฐตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

เอกชนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมเพื่อให้ภารกิจประสบความสำเร็จ กล่าวคือในกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้รับข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่ในเรื่องนี้จึงต้องเป็นผู้ทำภารกิจ และเนื่องจากกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายมีหลายขั้นตอนจึงต้องมีหลายหน่วยงานที่เข้าร่วมภารกิจในเรื่องนี้ เช่น หน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

เป็นภารกิจที่ต้องทำโดยหน่วยงานของรัฐทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัตินี้สำหรับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนี้มีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีภารกิจหลักในเรื่องการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และเสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง การปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ (ยุทธศาสตร์ที่ ๖ หัวข้อที่ ๖.๖)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในเรื่อง การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่องการมีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดี และเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย)

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่สามารถใช้มาตรการทางบริหารแต่เพียงอย่างเดียวได้ เพราะการกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกองค์กรต้องปฏิบัติตาม จำเป็นต้องกระทำโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติเท่านั้น

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

การที่จะให้หน่วยงานของรัฐแต่ละองค์กรไปกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติในเรื่องนี้เอง อาจมีการกำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการดำเนินงานที่ต่างกันและแล้วเสร็จไม่พร้อมกัน

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เพื่อกำหนดรายละเอียดในทางปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการของมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว และเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการในเรื่องนี้ ภายในปี ๒๕๖๑

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นการใช้กฎหมายในลักษณะเป็นการทั่วไป

ทอยยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....
ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก.....

มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ใหม่ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปทั่วราชอาณาจักร จึงไม่สามารถออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

- ควบคุม กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม
 ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานของรัฐทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกกฎหมาย จึงจำเป็นต้องใช้ระบบกำกับติดตามเพื่อให้การดำเนินการมีมาตรฐานเดียวกัน

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้มิได้มีการนำระบบอนุญาตมาใช้ในกฎหมาย แต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการที่จะนำระบบอนุญาตมาใช้ในกฎหมายไว้ในร่างมาตรา ๒๑ (๕) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาในการจัดทำร่างกฎหมาย

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นใหม่ แต่ได้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่และอำนาจบางประการเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ กรณีจึงไม่มีหน้าที่และอำนาจใดที่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการตามกฎหมายอื่น

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

มีกรอบและแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้เหมาะสมได้ตามลักษณะของเนื้อหากฎหมายและลักษณะของผู้ได้รับผลกระทบและระดับผลกระทบ แต่อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไว้ โดยมาตรา ๑๓ กำหนดให้อย่างน้อยต้องรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง และอาจเพิ่มวิธีการรับฟังอื่นได้ด้วย และมาตรา ๑๔ ได้กำหนดรูปแบบและคุณภาพของข้อมูลขั้นต่ำที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำไปรับฟังความคิดเห็น

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

ไม่มีการกำหนดโทษ

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่

- ๔.๑.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๔.๑.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔.๑.๓ พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๔.๑.๔ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๔.๑.๕ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง ทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ๔.๑.๕ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง การกำหนดโทษทางอาญาในกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการยกเลิกกฎหมายหรือกฎ ระเบียบ หรือมติที่เกี่ยวข้องเนื่องจากได้นำหลักการมากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว ดังนี้

(๑) ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อกฎกระทรวงและแนวทางเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหมวด ๕ มีผลใช้บังคับ

(๒) ยกเลิกกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ เมื่อมีกฎกระทรวง หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดกลไกสำคัญที่แตกต่างกัน ๔ ประการ การประเมินผลกระทบและความคุ้มค่า จึงสามารถแยกได้เป็น ๔ ส่วนคือ

๑) การจัดให้มีระบบกลางเพื่อเป็นฐานข้อมูลกฎหมายและระบบสารสนเทศของกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

(๑) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย

(๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.)

(๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.)

(๔) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

ส่วนที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย ไม่มี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๑) หน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมาย	การจัดให้มีระบบกลางส่งผลทางบวกต่อหน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมายที่จะเสนอร่างกฎหมายได้ง่ายขึ้น โดยหน่วยงานสามารถใช้ระบบกลางในทุกขั้นตอนของการเสนอร่างกฎหมาย ตั้งแต่การตรวจสอบตัวบทกฎหมายที่มีในปัจจุบัน การจดแจ้งและรวบรวมผู้เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง การเปิดผลการรับฟังความคิดเห็นและผลการวิเคราะห์กระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ การใช้ระบบกลางสำหรับการดำเนินการดังกล่าวยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีระบบภายในของหน่วยงานเอง เนื่องจากหน่วยงานของรัฐสามารถใช้ระบบกลางได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด	หน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องปรับวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมายจากวิธีดั้งเดิมที่คุ้นเคย โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งอาจมีความยุ่งยากและสับสนในช่วงแรก
(๒) สลค.	การจัดให้มีระบบกลางส่งผลทางบวกต่อ สลค. ในเรื่องของความสะดวกในการค้นข้อมูล และการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย	สลค. จะต้องปรับวิธีการปฏิบัติงานในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายก่อนเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีจากวิธีดั้งเดิมที่คุ้นเคย ซึ่งอาจมีความยุ่งยากและสับสนในช่วงแรก
(๓) สคก.	การจัดให้มีระบบกลางส่งผลทางบวกต่อ สคก. ในเรื่องของความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล การค้นข้อมูล และการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ สามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากระบบกลางได้โดยครบถ้วนและรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องสืบค้นจากแหล่งข้อมูลอื่นหรือโทรศัพท์สอบถามหน่วยงานดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	สคก. มีภารกิจในการดูแลระบบกลางเพิ่มจากภารกิจในปัจจุบัน โดยหากไม่มีการกำหนดอัตรากำลังเพิ่มให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่จะเกิดขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินการภารกิจตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย อันเป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๔) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล	การจัดให้มีระบบกลางส่งผลทางบวกต่อสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล Big Data ของภาครัฐได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการออกแบบระบบกลางให้มีประสิทธิภาพและใช้งานได้ง่าย และดูแลรักษาให้ระบบกลางสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา
(๕) ประชาชนทั่วไป	การจัดให้มีระบบกลางส่งผลทางบวกต่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางกฎหมายได้โดยสะดวกและครบถ้วน สามารถติดตามความคืบหน้าของกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถแสดงความคิดเห็นและแจ้งข้อร้องเรียนผ่านระบบกลางได้โดยสะดวก	ไม่มี

๒) การกำหนดให้หน่วยงานต้องรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

- (๑) หน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมาย
- (๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๔) ประชาชนทั่วไป

ส่วนที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม ไม่มี

ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย ไม่มี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๑) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย	การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับฟังความคิดเห็นและเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนส่งผลทางบวกต่อหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย ในแง่ที่หน่วยงานจะได้รับทราบข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนและผู้เกี่ยวข้องต่อ	หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องทำตามขั้นตอนในการจัดทำร่างกฎหมายเพิ่มขึ้น และโดยที่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการ หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจเสนอ

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
	<p>ร่างกฎหมายที่เสนอ นอกจากนี้ หากการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะเกิดความไว้วางใจต่อหน่วยงาน ทำให้การดำเนินการกิจของหน่วยงานเป็นไปด้วยความสะดวกและได้รับการยอมรับจากประชาชน</p>	<p>กฎหมายได้ในทันที โดยจะต้องไปรับฟังความคิดเห็นเสียก่อน ส่งผลให้กระบวนการออกกฎหมายใช้ระยะเวลามากขึ้น และหากหน่วยงานของรัฐประสงค์ที่จะเสนอร่างกฎหมายที่มีประเด็นที่เป็นความขัดแย้งในสังคม การออกกฎหมายในเรื่องนั้นก็มีความยากมากขึ้น ด้วยเหตุที่ว่าฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับร่างกฎหมายอาจแสดงความคิดเห็นคัดค้านอย่างรุนแรงในกระบวนการการรับฟัง นอกจากนี้ หากเลือกที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการรับฟังผ่านระบบกลาง หน่วยงานของรัฐก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับฟังความคิดเห็นประการสุดท้าย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะมีภาระเพิ่มขึ้นในการจัดให้มีและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น</p>
(๒) สลค.	<p>การกำหนดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นส่งผลทางบวกต่อ สลค. ในเรื่องของปริมาณและคุณภาพของข้อมูลที่ สลค. จะนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี</p>	<p>สลค. มีภารกิจเพิ่มขึ้นในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการรับฟังความคิดเห็น และรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น</p>
(๓) สคก.	<p>การรับฟังความคิดเห็นส่งผลทางบวกต่อ สคก. ในเรื่องของปริมาณและคุณภาพของข้อมูลที่ฝ่ายเลขานุการฯ จะนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา</p>	<p>ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกามีภารกิจเพิ่มขึ้นในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระบวนการรับฟังความคิดเห็น และรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น</p>
(๔) ประชาชนทั่วไป	<p>การรับฟังความคิดเห็นส่งผลทางบวกต่อประชาชน โดยตรง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย และคัดค้านการมีกฎหมายหรือการปรับปรุงกฎหมายในเรื่องนั้นได้</p>	ไม่มี

๓) การกำหนดให้หน่วยงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายก่อนการเสนอร่างกฎหมาย

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

(๑) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย

(๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม ได้แก่

(๑) ประชาชนทั่วไป

(๒) นักวิจัยผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย ไม่มี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๑) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย	การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายก่อนการเสนอร่างกฎหมาย ส่งผลทางบวกต่อหน่วยงานที่เสนอร่างกฎหมาย ในแง่ที่หน่วยงานจะได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและพิจารณาทางเลือกอื่น ๆ นอกจากการเสนอร่างกฎหมายอย่างรอบคอบและครบถ้วนในทุกแง่มุม ทำให้กฎหมายที่เสนอมีความคุ้มค่าในการบังคับใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์	หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องทำตามขั้นตอนในการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มขึ้น และโดยที่กระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการ หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจเสนอกฎหมายได้ในทันที ส่งผลให้กระบวนการในการออกกฎหมายใช้ระยะเวลามากขึ้น นอกจากนี้หากหน่วยงานของรัฐไม่มีข้อมูลสถิติในการดำเนินภารกิจหรือไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ผลกระทบ หน่วยงานของรัฐก็จะต้องจ้างนักวิจัยจากภายนอกมาจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ประการสุดท้าย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะมีภาระเพิ่มขึ้นในการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและจัดทำรายงานดังกล่าว

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๒) สลค.	การกำหนดให้มีกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายส่งผลทางบวกต่อ สลค. ในเรื่องของปริมาณและคุณภาพของข้อมูลที่ สลค. จะนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งรวมถึงการนำเสนอทางเลือกอื่นนอกจากวิธีการทำภารกิจด้วยการออกกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี	สลค. มีภารกิจเพิ่มขึ้นในการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมถึงภารกิจในการประสานงานให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
(๓) สคก.	การกำหนดให้มีกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายส่งผลทางบวกต่อ สคก. ในเรื่องของปริมาณและคุณภาพของข้อมูลที่ฝ่ายเลขานุการฯ จะนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งรวมถึงการนำเสนอทางเลือกอื่นนอกจากวิธีการทำภารกิจด้วยการออกกฎหมายต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา	ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกามีภารกิจเพิ่มขึ้นในการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และเสนอรายงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา
(๔) ประชาชนทั่วไป	การกำหนดให้มีกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายส่งผลต่อประชาชนโดยอ้อม โดยหากการวิเคราะห์ผลกระทบดำเนินการภายใต้แนวทางที่ถูกต้องและมีข้อมูลประกอบเพียงพอ กฎหมายที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากเกินไปจะถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือถูกต่อต้าน ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอกฎหมายจะต้องทบทวนการเสนอกฎหมายของตนต่อไป	ไม่มี
(๕) นักวิจัยผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	การกำหนดให้มีกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายส่งผลทางอ้อมต่อนักวิจัยผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย กล่าวคือ นักวิจัยจะมีรายได้มากขึ้นจากการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจ้างนักวิจัยเหล่านี้ให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบแทนบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ	ไม่มี

๔) การกำหนดให้หน่วยงานต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด

ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

(๑) หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

(๒) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย ไม่มี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๑) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย	การกำหนดให้หน่วยงานต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายส่งผลทางบวกต่อหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในแง่ที่เป็น การบังคับให้หน่วยงานของรัฐจะต้องประเมินผลการบังคับใช้และทบทวนกฎหมายอยู่เสมอ หากพบว่ากฎหมายฉบับใดล้าสมัย ไม่เหมาะสมแก่สภาวะการณ์หรือมีข้อบกพร่อง หน่วยงานของรัฐควรจะเสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายฉบับนั้นในทันที อันเป็นการลดภาระให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจ สร้างความน่าเชื่อถือและความชื่นชมจากประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน และลดภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีความจำเป็นหรือมีความบกพร่อง	หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมายหรือรักษาการตามกฎหมาย รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐ มีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด
(๒) สคก.	การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายส่งผลทางบวกต่อ สคก. ในการดำเนินการกิจการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้รัฐพึงมีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็น และยกเลิกกฎหมายที่ก่อให้เกิดภาระเกินจำเป็นแก่ประชาชนหรือไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์	สคก. ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นในการติดตามการดำเนินงานในเรื่องนี้ของหน่วยงานของรัฐ เพื่อมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพิ่มเติม

ผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
(๓) ประชาชนทั่วไป	การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายส่งผลทางอ้อมต่อประชาชน โดยหากการประเมินผลสัมฤทธิ์ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายที่ล่าสมัยก่อให้เกิดภาระเกินจำเป็นแก่ประชาชนหรือไม่สอดคล้องต่อสถานการณ์ก็จะได้รับการปรับปรุงหรือโดนยกเลิกไปตามกระบวนการที่กำหนด ส่งผลให้ประชาชนมีภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลงและภาครัฐก็มีต้นทุนในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายลดลง	ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

ไม่มี

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากร่างกฎหมายที่มีคุณภาพสูงขึ้น ผ่านกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายที่มีความโปร่งใสและมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นอกจากนี้การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างเป็นระบบจะส่งผลให้หน่วยงานของรัฐต้องทบทวนมาตรการทางกฎหมายที่จะกำหนดให้ประชาชนปฏิบัติตาม เพื่อมิให้เป็นภาระกับประชาชนเกินสมควร ในส่วนของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้มีการปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล่าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ ประชาชนจะมีช่องทางในการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการข้างต้นผ่านระบบกลางซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและไม่มีค่าใช้จ่าย

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

การมีกฎหมายที่มีคุณภาพ ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนเกินจำเป็น และมีกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายที่มีความโปร่งใสและมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การจัดทำมีฐานข้อมูลกฎหมาย

ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวกและมีความครบถ้วน จะช่วยลดโอกาสในการทุจริตประทุมิชอบ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมไทยพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อย

เพียงใด

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เมื่อกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงหรือถูกยกเลิก เอกชนก็จะมีความสะดวกตัวในการประกอบธุรกิจมากขึ้น และมีภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายลดลง ส่งผลให้ต้นทุนของภาคธุรกิจลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

เมื่อภาคธุรกิจมีค่าต้นทุนจากการปฏิบัติตามกฎหมายลดลง ก็จะสามารถแข่งขันกับธุรกิจต่างชาติได้มากขึ้น ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยสูงขึ้น

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา มากน้อยเพียงใด

การยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จะส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐลดการควบคุมหรือปรับเปลี่ยนมาตรการให้ทันสมัยและเหมาะสมกับแนวปฏิบัติทั่วไปในระดับนานาชาติ

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

พระราชบัญญัติฉบับนี้ก่อให้เกิดนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการในส่วนของกระบวนการออกกฎหมายโดยตรง คือ (๑) กำหนดให้มีระบบกลาง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลกฎหมายที่ครบถ้วนและระบบสารสนเทศของกระบวนการออกกฎหมายที่ประชาชนสามารถติดตามและมีส่วนร่วมได้โดยสะดวก (๒) กำหนดให้หน่วยงานผู้เสนอกฎหมายจะต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างเป็นระบบ และ (๓) กำหนดกลไกในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการลดงบประมาณแผ่นดินโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาผลโดยอ้อมแล้ว การที่กระบวนการออกกฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้นย่อมส่งผลให้หน่วยงานของรัฐเสนอกฎหมายที่ใช้งบประมาณแผ่นดินโดยไม่คุ้มค่าได้ยากขึ้น อันเป็นการส่งผลให้มีการลดงบประมาณแผ่นดินต่อไป

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกฉบับภายในระยะเวลาห้าปีที่กฎหมายนั้นใช้บังคับ (เว้นแต่มีการกำหนดระยะเวลาอื่นเป็นการเฉพาะหรือเป็นกฎหมายบางประเภทที่ได้รับการยกเว้น) ซึ่งรวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย อันจะทำให้กฎหมายของประเทศไทยมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคม

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

อาจมีความยุ่งยากในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เคยชินกับหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ที่กำหนดขึ้นใหม่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่หลังจากได้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และการหารือถึงแนวทางการดำเนินการร่วมกันแล้ว ความยุ่งยากก็จะลดน้อยลงไปตามลำดับ

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามภารกิจที่กำหนดตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีความคุ้มค่าต่อประชาชนสูงมาก เนื่องจากงบประมาณของรัฐที่จะต้องใช้จ่ายเพิ่มเติมในการดำเนินการภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายมีไม่มากนัก และกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดภาระหน้าที่ให้ประชาชนปฏิบัติตาม หรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่อย่างใด

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ*

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ โดยจะต้องเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจำนวน ๖๐ อัตรา เพื่อทำภารกิจในการบริหารงานระบบกลาง ศึกษาและวิจัยกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งติดตามการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวของหน่วยงานของรัฐเพื่อมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือพัฒนางานในเรื่องนี้

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอกทางด้านกฎหมาย

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย ๕๐๑.๒ ล้านบาท เป็นงบดำเนินงาน จำนวน ๒๐๑.๒ ล้านบาท และงบลงทุนจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

* การวิเคราะห์ความพร้อมของรัฐในกรณีนี้ จะวิเคราะห์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐหน่วยอื่นย่อมมีค่าใช้จ่ายหรือการดำเนินการอื่นที่เพิ่มมากขึ้น เช่น อาจมีการเพิ่มบุคลากรขึ้นเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยก็ได้ แต่น่าจะเพิ่มขึ้นในแต่ละหน่วยในจำนวนที่ไม่มากนัก เนื่องจากน่าจะใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่แล้วเพื่อรองรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการรับฟังความคิดเห็น และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งการจะวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นแล้วแต่ภารกิจหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐหน่วยต่าง ๆ จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีความแตกต่างกัน จึงเป็นกรณีที่ไม่อาจคาดการณ์ภาระด้านงบประมาณที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

- ๑) งบดำเนินงาน ได้แก่
- ค่าจ้างบุคลากรที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจำนวน ๖๐ อัตรา จำนวน ๘๗.๒ ล้านบาท
(๖๐ คน x ๒๗,๐๐๐ บาท/เดือน x ๖๐ เดือน)
 - ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๐ ล้านบาท
(ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้กำหนดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑.๓)
 - ค่าเช่าสถานที่ ๕๔ ล้านบาท
(๘๐๐,๐๐๐ บาท/เดือน x ๖๐ เดือน)
- ๒) งบลงทุน ได้แก่
- จัดให้มีระบบกลาง จำนวน ๓๐๐ ล้านบาท
(ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้กำหนดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ กิจกรรมย่อยที่ ๒.๒)

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร
ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ แต่อาจจำเป็นต้องมีการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อรองรับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

- ๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย
- วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมายสามารถสร้างความรับรู้ความเข้าใจได้โดยการประชุมชี้แจง แก่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
 - การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน
 - (๑) การจัดทำข้อมูลเอกสารแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงเอกสารแนะนำการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - (๒) การเผยแพร่ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของเอกสารและข้อมูลตามข้อ (๑)

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

- ๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร
ไม่มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อน
- ๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร
มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น คือ
- (๑) หน่วยงานหลักที่ปฏิบัติการกิจร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในกระบวนการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๒) หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย ซึ่งจะต้องทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

(๓) หน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ในกระบวนการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย คือ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ซึ่งดูแลระบบกลางร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการดำเนินการร่วมกันในกระบวนการออกกฎหมายกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่ นายกรัฐมนตรี

เนื่องจากนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฝ่ายบริหาร และโดยที่การดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง มีการกำหนดขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมาย การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

จะมีการกำหนดระยะเวลาไว้ในกฎหมายลำดับรองต่อไป

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมอย่างไร

(๑) หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นซึ่งหน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจในการกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นและระบุผู้เกี่ยวข้องที่จะรับฟังร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้หน่วยงานหน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

อย่างเป็นระบบ กำหนดรูปแบบและมาตรฐานขั้นต่ำของข้อมูลที่จะนำไปรับฟังความคิดเห็น นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นให้ประชาชนได้รับทราบ

(๒) หลักการมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเปิดเผยข้อมูลสำคัญให้ประชาชนได้รับทราบและตรวจสอบ และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบการพิจารณาดำเนินการ

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ไม่มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโดยตรงเนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

สามารถร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นผ่านระบบกลางที่จะจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และสามารถร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นมายังคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้โดยตรงอีกทางหนึ่ง

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

มีการจัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองแล้ว รายละเอียดปรากฏตามแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองฯ (เอกสารแนบ ๑)

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

การตราอนุบัญญัติต่าง ๆ นั้น จะกระทำเฉพาะภายใต้กรอบที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้เท่านั้น

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน)

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

 ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ ประชาชนทั่วไป องค์กรอื่น ได้แก่ คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน สภาก่อการค้ำแห่งประเทศไทย

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และเว็บไซต์ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

 จัดทำ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

 วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

การพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

รายละเอียดปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นฯ (เอกสารแนบ ๒)

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

กองพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๗๙๗-๘ ต่อ ๔๐๐๐ (นายอรรถสิทธิ์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๗๒

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

**รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของ
ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงาน
ของรัฐและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของของสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) และเว็บไซต์ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย (www.lawreform.go.th)
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น
๗ เดือน โดยแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็น รวมทั้งหลักการและสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้สนใจ

๑.๒ การประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น จำนวน ๓ ครั้ง

๑) การสัมมนารับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดทำร่างกฎหมาย และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารงานด้านกฎหมาย
เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องแกรนด์ บอลรูม ชั้น ๒ โรงแรม มิลเลนเนียม ฮิลตัน กรุงเทพฯ
การสัมมนาครั้งนี้เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของ
ร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นครั้งแรก ลักษณะการสัมมนาจึงเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ และการ
ถาม-ตอบ เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม
สัมมนา (รายละเอียดเอกสารประกอบการสัมมนาปรากฏตามเอกสารแนบหมายเลข ๑)

๒) การสัมมนารับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย
ในโครงการสัมมนาผู้บริหารระดับต้นและระดับกลางภายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประจำปี ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ โรงแรมรอยัลปริ้นเซส กรุงเทพฯ

การสัมมนาครั้งนี้เป็นการรับฟังความคิดเห็นในรายละเอียด เพื่อสร้าง
ความรู้ความเข้าใจและเปิดรับข้อสังเกตในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้
จากผู้บริหารงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้

๓) การสัมมนารับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย
ภายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมปรีดี
พนมยงค์ ชั้น ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรุงเทพฯ

การสัมมนาครั้งนี้เป็นการรับฟังความคิดเห็นในรายละเอียด เพื่อสร้าง
ความรู้ความเข้าใจและเปิดรับข้อสังเกตในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้
จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ที่มีหน้าที่ตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตาม
ร่างพระราชบัญญัตินี้ (รายละเอียดเอกสารประกอบการสัมมนาปรากฏตามเอกสารแนบหมายเลข ๒)

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารงานด้านกฎหมาย ซึ่งใช้วิธีการรับฟังความคิดเห็นโดยการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

สำหรับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย รวมถึงภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปที่ให้ความสนใจ สามารถแสดงความคิดเห็นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และเว็บไซต์ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

๓. ผลการรับฟังความคิดเห็นและคำชี้แจงรายละเอียด

ในการรับฟังความคิดเห็น ผู้ที่แสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์และผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นโดยการถาม-ตอบ และการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ รวมถึงรายละเอียดในทางปฏิบัติในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยสามารถสรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
<p>๑. เหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.</p>	<p>๑.๑ เห็นว่าควรกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญไว้ ในมติคณะรัฐมนตรีจะเหมาะสมกว่า เนื่องจากมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางให้รัฐปฏิบัติไว้ครอบคลุมพอสมควรแล้ว</p>	<p>เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ มีผลใช้บังคับเฉพาะการเสนอร่างกฎหมายขององค์กรในฝ่ายบริหาร ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงองค์กรอื่น ๆ ในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ รวมทั้งองค์กรอิสระ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกองค์กรมีแนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมายให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้</p>
	<p>๑.๒ เห็นด้วยกับการมีกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แต่มีข้อสังเกตว่าควรมีกลไกหรือหลักเกณฑ์ที่กำกับให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยความเป็นกลาง โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยอาจกำหนดให้มีมาตรการลงโทษหากหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกลไกดังกล่าว</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดกลไกการกำกับเพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว โดยกำหนดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ตรวจสอบในเบื้องต้นเกี่ยวกับความครบถ้วนถูกต้องของการดำเนินการก่อนจะเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี และในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานฯ อาจดำเนินการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบเพิ่มเติม หรืออาจมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยก็ได้ สำหรับมาตรการลงโทษหน่วยงาน</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
		หรือเจ้าหน้าที่ที่ไม่ปฏิบัติตามนั้น ในร่างพระราชบัญญัตินี้ มิได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ แต่ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดย่อมต้องรับผิดชอบทางอาญา หรือทางวินัยตามแต่กรณีอยู่แล้ว
<p>๒. การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย</p> <p>ก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐจะต้องตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายเป็นลำดับแรก โดยจะต้องระบุมাত্রการทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการตรากฎหมาย และวิเคราะห์ว่าจะสามารถใช้มาตรการดังกล่าวแทนการตรากฎหมายได้หรือไม่</p>	<p>เห็นควรกำหนดให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในทุกขั้นตอน หรืออย่างน้อย ในชั้นการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ และชั้นการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักการของกฎหมายของคณะรัฐมนตรี แต่อาจไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในชั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานฯ อีก นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายเมื่อมีการกำหนดนโยบายโดยฝ่ายการเมือง และตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในชั้นการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภาในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนด้วย</p>	<p>ในชั้นการพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ตรวจสอบในเบื้องต้นเกี่ยวกับความครบถ้วนของกระบวนการตรวจสอบความจำเป็น และการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ ซึ่งคณะรัฐมนตรีสามารถนำผลการตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐมาประกอบการพิจารณาความจำเป็นในการตรากฎหมาย และเมื่อร่างกฎหมายเข้าสู่ชั้นการพิจารณาของสำนักงานฯ สำนักงานฯ ก็จะต้องตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายอีกครั้งหนึ่งด้วย</p>
<p>๓. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิ่งที่จะนำไปรับฟังความคิดเห็น - วิธีการรับฟังความคิดเห็น - นิยามคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” - วิธีการได้มาซึ่งผู้เกี่ยวข้อง 	<p>๓.๑ เห็นควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำพระราชกำหนดด้วย แต่อาจกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และอาจแตกต่างจากวิธีการปกติได้ และเห็นว่าควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสำหรับกฎหมายลำดับรองเฉพาะกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิ</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่าง</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
<p>- ขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น</p> <p>- การจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น</p>	<p>หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาจกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม</p> <p>๓.๒ ควรให้หน่วยงานของรัฐผู้เสนอกฎหมายเป็นผู้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยนำหลักการของร่างกฎหมายมารับฟังความคิดเห็นก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย และควรกำหนดนิยามคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” ให้ชัดเจนและครอบคลุมบริบทของทุกร่างกฎหมาย</p>	<p>กฎหมายที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน อาจรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐเท่าที่จำเป็นได้อยู่แล้ว สำหรับการรับฟังความคิดเห็นของร่างกฎหมายลำดับรองนั้น หากกำหนดให้ต้องรับฟังความคิดเห็นสำหรับร่างกฎหมายลำดับรองตั้งแต่เริ่มบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้อาจเป็นการสร้างภาระเกินความจำเป็นให้แก่หน่วยงานของรัฐ จึงควรกำหนดให้ร่างกฎหมายลำดับรองที่จะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งจะออกในภายหลัง</p> <p>ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และได้มีการกำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” แล้ว</p>
<p>๔. การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย</p> <p>การวิเคราะห์ผลกระทบอย่างน้อยต้องวิเคราะห์ในประเด็นเกี่ยวกับภาระหรืออุปสรรคต่อประชาชน สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ</p>	<p>๔.๑ ควรจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายสำหรับร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชกำหนด และร่างกฎหมายลำดับรองที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน โดยกำหนดประเด็นวิเคราะห์ให้แตกต่างกันตามความเหมาะสมของประเภทและเนื้อหาของร่างกฎหมายได้</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเฉพาะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติ แต่กำหนดให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของร่างพระราชกำหนด รวมทั้งกฎที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายสามารถกำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
	<p>๔.๒ ข้อสงสัยเกี่ยวกับลำดับการดำเนินการ ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย บางส่วนมีความเห็นว่าควรวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายก่อน เพื่อให้สามารถนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ มาประกอบการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องได้</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จอยู่แล้ว ดังนั้น หน่วยงานของรัฐ จึงสามารถเลือกลำดับการดำเนินการระหว่างการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากกฎหมายได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึง วัตถุประสงค์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ผลกระทบที่ถูกต้องและครบถ้วน เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่มีความยุ่งยากในเนื้อหา หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายก่อน เพื่อนำไปประกอบการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง แต่หากร่างกฎหมายมีเนื้อหาที่ซับซ้อน หน่วยงานของรัฐก็อาจเลือกรับฟังความคิดเห็น ผู้เกี่ยวข้องก่อน เพื่อรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนจะ ดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบ</p>
<p>๕. การวิเคราะห์ผลกระทบและการรับฟังความคิดเห็นของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตรา ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๒๘ ของรัฐธรรมนูญ อยู่แล้ว จึงมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและดำเนินการอื่น ตามมาตรา ๗๗ ให้แล้วเสร็จก่อนที่จะเสนอให้ สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการร่างกฎหมายตามที่กำหนด ในร่างพระราชบัญญัตินี้ อาจเป็นการก้าวล่วงอำนาจ</p>	<p>ได้นำข้อสังเกตมาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ในร่างมาตรา ๒๐ โดยกำหนดให้การรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการพิจารณา ร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภากำหนด</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
	<p>ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และในทางปฏิบัติ ปัจจุบันสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะไม่รับหลักการ ร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจนกว่าจะได้มีการดำเนินการ ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ โดยครบถ้วนอยู่แล้ว</p>	
<p>๖. การตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ</p> <p>- ในขั้นก่อนการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี</p> <p>- ในขั้นหลังการพิจารณารับหลักการของคณะรัฐมนตรี</p>	<p>๖.๑ ควรกำหนดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ร่วมกับหน่วยงานของรัฐผู้เสนอกฎหมายจัดให้มีการตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและผลการวิเคราะห์ผลกระทบเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว หรืออาจให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการดังกล่าว ในขั้นการตรวจพิจารณาด้วยก็ได้</p> <p>๖.๒ ควรจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากกฎหมายร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง</p>	<p>ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบในร่างมาตรา ๒๖ และร่างมาตรา ๒๗ โดยกำหนดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนของรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำ ก่อนการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหน้าที่ตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย และตรวจสอบรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย</p> <p>แม้จะไม่ได้มีการกำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีกลไกการตรวจสอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการรับฟังความคิดเห็น</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
		<p>ของหน่วยงานของรัฐถึงสองครั้งในชั้นการเสนอเรื่องต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และในชั้นการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากนี้ หากพบว่าการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบของหน่วยงานของรัฐไม่ครบถ้วน ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสามารถส่งเรื่องคืนหรือมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการเพิ่มเติมได้อีกด้วย</p>
<p>๗. การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาเนื้อหาของร่างกฎหมาย เช่น ความสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อยุทธศาสตร์ชาติ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินจำเป็น การใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเท่าที่จำเป็น กำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง การกำหนดให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็น และต้องกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ</p>	<p>๗.๑ เห็นว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ควรร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับ (๑) การนำระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการมาใช้เพียงเท่าที่จำเป็น (๒) การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ และ (๓) การกำหนดโทษอาญาในร่างกฎหมายเฉพาะกรณีที่มีความผิดร้ายแรง เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน</p> <p>๗.๒ ควรกำหนดนิยามคำว่า “ระบบอนุญาต” เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการตีความ เนื่องจากได้มีการนิยามคำว่า “อนุญาต” ไว้ในพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งอาจมีความหมายแตกต่างกับที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>คณะกรรมการพัฒนากฎหมายสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ ตามที่เห็นควรได้อยู่แล้วตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฯ</p> <p>ไม่ควรกำหนดนิยามคำว่า “ระบบอนุญาต” ในร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถวิเคราะห์ความจำเป็นของการใช้ระบบดังกล่าวได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของร่างกฎหมายแต่ละฉบับ</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
<p>๘. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด หรือเมื่อมีกรณีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเทียบเคียงหลักการและสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘</p>	<p>๘.๑ ควรจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด โดยอาจกำหนดวิธีการและประเด็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามความเหมาะสมของประเภทและเนื้อหาของกฎหมาย</p>	<p>ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ในร่างมาตรา ๒๙ และร่างมาตรา ๓๖ แล้ว ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะได้กำหนดแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่หน่วยงานของรัฐต่อไป</p>
	<p>๘.๒ อาจกำหนดยกเว้นให้กฎหมายบางฉบับไม่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น กฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่งและระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว กฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งและมีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นแล้ว หรือกฎหมายที่ไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของประชาชน เช่น กฎหมายกำหนดลักษณะของเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม</p>	<p>ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ในมาตรา ๓๐ แล้ว</p>
	<p>๘.๓ ควรให้รัฐมนตรีผู้รักษาการเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายนั้น และบางส่วนเห็นว่าควรมีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย แต่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญและสภาพบังคับกฎหมายนั้นมากที่สุด โดยดำเนินการตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
	<p>๘.๔ ระยะเวลาในการประเมินผลสัมฤทธิ์ อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทหรือลักษณะของกฎหมายได้ แต่อย่างน้อยควรมีรอบระยะเวลาในการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน และเมื่อหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย องค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนเห็นว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย ก็ควรสามารถกระทำได้ทันที</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างน้อยทุก ๕ ปี หรือทุกรอบระยะเวลาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย องค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนสามารถมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายได้</p>
<p>๙. นิยามคำว่า “กฎ”</p>	<p>เนื่องจากเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับใช้เป็นการทั่วไปเป็นเงื่อนไขสำคัญของคำว่า “กฎ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หากประสงค์จะกำหนดให้มีความหมายเหมือนหรือแตกต่าง ควรเขียนความหมายใหม่ให้ชัดเจน รวมทั้งอาจต้องระบุขอบเขตให้ชัดเจนว่าให้หมายถึงกฎที่ออกโดยใคร หรือมีการบังคับใช้เพียงใด</p>	<p>เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความลักลั่นกัน จึงเห็นควรให้ใช้ความหมายของนิยามคำว่า “กฎ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องจำกัดขอบเขตของนิยามดังกล่าวเฉพาะกรณีกฎที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิหรือกระทบต่อสถานะของบุคคล</p>
<p>๑๐. ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย</p> <p>ให้มีระบบกลางและเครือข่ายเชื่อมโยงผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นช่องทางกลางสำหรับใช้ในการรับจัดแจ้งผู้เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องรับฟังความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย</p>	<p>๑๐.๑ เห็นด้วยกับการมีระบบกลาง เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังทำให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการโดยมีมาตรฐานเดียวกัน และป้องกันมิให้เกิดความสับสนแก่ประชาชน</p> <p>๑๐.๒ การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบระบบกลางและการบริหารจัดการระบบกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนี้</p>	<p>-</p> <p>ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับระบบกลางในร่างมาตรา ๑๐ ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
<p>และเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายและการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย</p>	<p>(๑) ควรให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายทุกฉบับ</p> <p>(๒) ควรให้เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เนื่องจากต้องตรวจสอบก่อนเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี</p> <p>(๓) ควรให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) รับผิดชอบในการจัดให้มี บำรุงรักษา และพัฒนาระบบกลาง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร้องขอ</p> <p>- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับผิดชอบในการบริหารจัดการระบบกลาง และร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบกลาง</p> <p>- หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่นำข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์เข้าสู่ระบบกลาง และเผยแพร่ผลการดำเนินการดังกล่าว</p>
	<p>๑๐.๓ สมควรกำหนดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบผู้เกี่ยวข้องผ่านระบบกลาง เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับผิดชอบผู้เกี่ยวข้องผ่านระบบกลาง และให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนดแนวทางการรับผิดชอบผ่านระบบกลาง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายที่จะต้องรับผิดชอบ เนื่องจากทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงรายชื่อผู้เกี่ยวข้องที่ได้จัดแจ้งผ่านระบบกลางได้อยู่แล้ว</p>

ประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น	ความคิดเห็น	คำชี้แจงและการนำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
		<p>อย่างไรก็ดี เพื่อให้รายชื่อของผู้เกี่ยวข้องในระบบกลางมีความครบถ้วนสมบูรณ์ นอกเหนือจากรายชื่อของผู้ที่ได้จัดแจ้งไว้ด้วยตนเองแล้ว หน่วยงานของรัฐจะมีหน้าที่ในการรวบรวมและแจ้งเพิ่มเติมรายชื่อผู้เกี่ยวข้องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบด้วย (ร่างมาตรา ๑๕)</p>